

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer drs. W. Koolmees
Mevrouw drs. T. van Ark
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Den Haag, 16 november 2017

Betreft: Reactie regeerakkoord
Referentie: LCR/17-0040/GvdM/ER

Geachte heer Koolmees en mevrouw Van Ark,

De Landelijke Cliëntenraad (LCR) heeft het regeerakkoord gelezen en wil hierbij graag uw aandacht vragen voor de volgende onderwerpen.

1. Niet iedereen gaat erop vooruit!
2. Loonkostensubsidie vervangen door loondispensatie
3. Prikkel op werk versterken in de WIA

Ad 1 Niet iedereen gaat erop vooruit!

Het kabinet vermeldt trots dat iedereen erop vooruit gaat. Helaas moeten wij constateren dat dit voor een aantal groepen niet geldt. Als gevolg van lastenverhoging onder andere stijging ziektekostenpremie, stijging inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet en verhoging btw, gaan de mensen met een laag inkomen of een uitkering er niet op vooruit. In het regeerakkoord geeft u aan dat er bij werkgevers ruimte is voor loonstijging. De LCR stelt voor dat de overheid het goede voorbeeld geeft en het minimumloon verhoogt. Dat helpt voor werkenden met een laag inkomen en mensen met een minimumuitkering.

Voor een tweetal groepen vraagt de LCR bijzondere aandacht:

- **Compenseren werkende Wajongers**
Als gevolg van een maatregel van het vorige kabinet gaan alle mensen met een Wajong-uitkering en arbeidsvermogen er 5% op achteruit. Ook als zij werken, gaan zij erop achteruit. Dat is extra wrang. De gedachte dat een lagere uitkering een prikkel is om te gaan werken, gaat voor hen niet op. Wij stellen voor deze groep versnelt in de voortgezette inkomensondersteuning werkregeling te plaatsen. Waardoor hun gedispenseerde loon wordt aangevuld tot het wettelijk minimumloon. Wij stellen voor deze regeling ook toe te passen voor de werkenden oWajongers die werken met loondispensatie. Dit draagt ook bij aan meer uniformering.
- **Ouderen met een onvolledige AOW en de kostendelersnorm**
Ouderen met een onvolledige AOW die gebruikmaken van de AIO die bij hun kinderen inwonen of bij wie een kind in woont vanwege zorgbehoefte blijven geconfronteerd met de kostendelersnorm. Het is wel wrang te constateren dat mensen die zijn aangewezen op de AIO anders worden behandeld dan hun leeftijdsgenoten met een volledige AOW.

Wij verzoeken u de kostendelersnorm te schrappen uit AIO. Mede omdat door het samenwonen zorgkosten worden uitgespaard.

Ad 2 Loonkostensubsidie vervangen door loondispensatie

In het regeerakkoord staat: "De extra middelen om de inzet op beschut werk te verstevigen, worden opgebracht door het instrument van loonkostensubsidies in de Participatiewet te vervangen door de mogelijkheid tot loondispensatie. Werkgevers kunnen daarmee onder het wettelijk minimumloon betalen, al naar gelang de verdien capaciteit van de persoon in kwestie. De gemeente vult afhankelijk van de gemeentelijke inkomensvoorziening waar de betrokkene gebruik van maakt, het inkomen aan".

In datzelfde regeerakkoord wordt geschreven: "Politiek moet gaan over Nederland én Nederlanders, minder over cijfers en Den Haag. Dat is wat mensen vragen. En dat is ook het uitgangspunt van dit regeerakkoord. Nederland moet niet alleen vooruitgaan in de statistieken, Nederlanders moeten dat ook zelf ervaren. Dat is onze ambitie, die we invullen met vier beleidsmatige hoofdlijnen voor de komende jaren".

Duidelijk is dat de 'Nederlanders' die thans met loonkostensubsidie werken en straks met loondispensatie werken niet zullen ervaren dat Nederland erop vooruit gaat. Sterker nog, deze groep moet inleveren om de middelen op te brengen om meer beschut werken plekken te realiseren. Er wordt van hen een selectieve vorm van solidariteit gevraagd. Voor hen **loont werken niet!** Zij krijgen niet meer dan een inkomen op bijstandsniveau. En mensen zonder uitkering ontvangen alleen het gedispenseerde loon.

De keuze voor loondispensatie in plaats van loonkostensubsidie is mede ingegeven door de wens van werkgevers. Zij hebben onder andere klachten over de uitvoering van loonkostensubsidie. Door Loonkostensubsidie (LKS) te vervangen door loondispensatie worden de problemen met de uitvoering verplaatst van werkgever naar werknemer. Met mogelijk zeer ernstige gevolgen.

De LCR ziet de volgende nadelen bij het toepassen van loondispensatie voor de werknemer:

- Het verrekenen van inkomsten uit arbeid met een uitkering leidt tot problemen in de portemonnee van werkenden met loondispensatie. Want het verrekenen van inkomsten uit arbeid met de uitkering is voor de uitvoering een probleem. Bij wisselende inkomsten uit arbeid wordt dit nog ingewikkelder. Wat zijn de gevolgen voor de werknemer? De feitelijke aanvulling vanuit de uitkering kan pas worden berekend als het inkomen uit arbeid bekend is. Dat leidt ertoe dat bij wisselende inkomsten uit arbeid de aanvulling vaak gebaseerd is op de inkomsten uit de vorige maand en in de betreffende maand meestal niet correct is (te hoog of te laag). Uitkeringsinstanties lossen dit soms op door de uitkering pas uit te betalen als de inkomsten uit arbeid bekend zijn. Beide oplossingen, aanvulling baseren op inkomsten uit arbeid vorige maand, of wachten met aanvulling tot inkomsten uit arbeid bekend zijn, kan betrokken werknemer in financiële problemen en zelfs in de schulden brengen, omdat hij (een maand lang) over onvoldoende inkomsten beschikt of te laat over voldoende inkomsten beschikt om zijn rekeningen te betalen en te kunnen leven.
- Een tweede probleem bij verrekening bij de werknemer is dat er per jaar achteraf moet worden vastgesteld of de aanvullingen uit de uitkering correct zijn berekend. Dit kan leiden tot een nabetaling omdat de aanvullingen te laag zijn geweest of een terugvordering, omdat de aanvulling te hoog is geweest.

In dat laatste geval moeten mensen dus terugbetalen. Dat is op zich niet onredelijk, maar met een inkomen rond of onder het WML is er veelal geen reserve op te bouwen om dit zonder problemen te kunnen terugbetalen. Opnieuw liggen financiële problemen en schulden op de loer.

De inkomsten kunnen ook leiden tot het bijstellen van de hoogte van de toeslagen door de belastingdienst. Ook hier dreigen terugvorderingen met alle financiële gevolgen van dien. Kortom: verrekenen van inkomsten uit arbeid met een uitkering brengt voor werknemers het risico van financiële ellende met zich mee. Werknemers waarvan de werkgever wordt gecompenseerd met LKS kennen dit probleem niet. Zij ontvangen een vast loon van hun werkgever. De werkgever ontvangt de loonkostensubsidie.

- Werknemers worden opgezadeld met extra administratieve verplichtingen. Zij moeten maandelijks hun loonstrook aan de gemeente opsturen. Met als risico dat als zij dit vergeten er boetes volgen en er geen uitkering wordt uitgekeerd. In dit verband willen wij wijzen op het rapport van de WRR: 'Weten is nog geen doen' waarin wordt aangegeven dat burgers te vaak door de overheid worden overvraagd.
- Als de werknemer twee bronnen van inkomsten heeft, loon en een aanvullende uitkering, is het niet altijd mogelijk om de algemene heffingskorting volledig te benutten op een van de twee inkomstenbronnen. Dat betekent dat mensen met loondispensatie minder netto-inkomsten overhouden dan mensen die met LKS werken en één inkomen uit arbeid verdienen.
- Werknemers die met LKS werken bouwen pensioen op over hun volledige loon. Werknemers die met loondispensatie werken bouwen pensioen op over hun gedispenseerde loon en bouwen geen rechten op in het kader van de sociale zekerheid .

De LCR verzoekt u het besluit om loondispensatie in te voeren in de Participatiewet te heroverwegen. Om uniformiteit in regelingen te bewerkstelligen stellen wij voor in de Wajong ook loonkostensubsidie in te voeren en loondispensatie te schrappen. Daarmee loont werken voor werknemers die niet in staat zijn het WML te verdienen en biedt het hen een stabiel inkomen nu en na hun pensionering.

Ad 3 Prikkel op werk versterken in de WIA

Voorgesteld wordt om de criteria voor de WIA aan te scherpen, zodat er minder mensen instromen. Ook wordt voorgesteld de loonaanvullingsuitkering voor mensen in de WGA 80-100 te versoberen om hen te prikkelen tot werken.

De LCR constateert dat mensen met arbeidsbeperkingen en uitkeringsgerechtigden met negatieve prikkels onder druk worden gezet om aan het werk te gaan.

Waar werkgevers worden ontlast in het kader van hun verplichtingen met betrekking tot zieke werknemers worden mensen met een arbeidsbeperking extra belast.

Terwijl de LCR constateert dat werkgevers niet staan te trappelen om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen, zo zien wij in een recent verschenen spreadsheet van Sociaal Cultureel Planbureau. Slechts 11% van de werkgevers is daadwerkelijk van plan om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. De rijksoverheid is in dit opzicht geen goed voorbeeld. Het lukt de overheid als werkgever al niet om aan de verplichtingen van de banenafpraak te voldoen. Nemen we de WIA-groep erbij, dan gaat het om een veel grotere groep arbeidsbeperkte werkzoekenden. Die de concurrentie op de arbeidsmarkt met gezonde werknemers en de doelgroep van de banenafpraak moet aangaan. Een deel van de WGA 80-100 is bovendien op leeftijd. We zien dat gezonde oudere werklozen al bijna niet meer aan het werk weten te komen.

Als de overheid niet zorgdraagt voor een veel groter feitelijke opname op de arbeidsmarkt van mensen met een arbeidshandicap, zijn voorgestelde prikkels gericht op arbeidsongeschikten bij voorbaat ondoelmatig.

De LCR heeft al jaren verzocht om scholing vaker als instrument in te zetten, zeker voor mensen die hun oude werk niet meer kunnen doen en hun concurrentiekracht op de arbeidsmarkt moeten versterken via scholing. Uw voornemen om hier 30 miljoen voor uit te trekken, steunt de LCR.

De LCR wil graag met u in gesprek over onze voorstellen.

Met vriendelijke groet,

Gerrit van der Meer
Voorzitter

Samenstelling Landelijke Cliëntenraad

- **Landelijke cliëntenorganisaties:** Vakcentrale voor Professionals/ Christelijk Nationaal Vakverbond (VCP/CNV), Ieder(in) (2 zetels voor het netwerk voor mensen met een beperking of chronische ziekte), Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, publieke sector), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, private sector), Vertegenwoordiger organisaties van Minderheden (SMN, IOT), MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid.
- **Vertegenwoordigers van cliëntenraden:** cliëntenraden SVB en UWV.
- **Vertegenwoordigers van de gemeentelijke cliëntenparticipatie:** Mobility, cliëntenraden G4, vertegenwoordiger dak- en thuislozen.